

Recursul în interesul legii în reglementarea noului Cod de procedură civilă

1. Prolegomene

Recursul în interesul legii reprezintă un mijloc procedural specific a cărei finalitate este asigurarea unei jurisprudențe unitare pe întreg teritoriul țării. Noul Cod de procedură civilă nu mai reglementează recursul în interesul legii ca o cale extraordinară de atac, ci ca un mijloc procedural particular.

Un atare mod de reglementare este firesc atâta timp cât recursul în interesul legii nu poate determina o reformare, anulare sau retractare a hotărârilor atacate. Totuși, în alte legislații procesuale europene recursul în interesul legii continuă să fie reglementat formal ca o cale de atac. Astfel, de pildă, noul Cod de procedură civilă spaniol reglementează recursul în interesul legii în Titlul al III (Capitolul VI), intitulat „Despre recursuri” (De los recursos) aparținând Cărții a II-a. În Portugalia un atare mijloc procedural este o specie a unei căi de atac particulare denumită „recurso de revista”. Menționăm și existența unor legislații care nu cunosc instituția recursului în interesul legii, cum este cazul noului Cod elvețian de procedură civilă, adoptat prin referendum în anul 2009. (...)

2. Subiectele recursului în interesul legii

Noul Cod de procedură civilă conferă legitimitate procesuală activă Procurorului general de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiilor de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului. Extinderea legitimității procesuale active în materia recursului în interesul legii, inițial de la Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar apoi de la acesta și colegiile de conducere ale curților de apel, la Colegiul de conducere al instanței supreme și la Avocatul Poporului ne apare, în principiu, ca fiind deplin justificată și benefică pentru prestigiul justiției.

Opțiunile în această privință în dreptul comparat sunt foarte diferite. Astfel, în Franța legitimitatea procesuală activă este conferită numai Procurorului General, în schimb ce în Spania este conferită nu numai acestuia, ci și Avocatului Poporului și oricăror persoane juridice de drept public ce justifică interes în realizarea „unității jurisprudențiale”.

În dreptul nostru, legitimitatea procesuală activă este acordată, în primul rând, Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Acesta poate acționa din proprie inițiativă, respectiv „din oficiu” sau la „cererea ministrului justiției”. Prin urmare, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție poate fi sesizat și de ministrul justiției. Tocmai de aceea în doctrină s-a ridicat problema de a determina semnificația „cererii ministrului justiției”; este sau nu obligatorie o asemenea cerere pentru procurorul general?

Fără alte considerații suplimentare precizăm că procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu are obligația necondiționată de a exercita, la cererea ministrului justiției calea procedurală a recursului în interesul legii¹. În cazul recursului în interesul legii ne aflăm în prezența unei situații diferite de aceea a „controlului” la care se referă art. 69 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară. Într-adevăr, dispozițiile art. 69 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară limitează controlul menționat la „verificarea eficienței manageriale, a modului în care procurorii își îndeplinesc atribuțiile de serviciu și în care se desfășoară raporturile de serviciu cu justițiabilii și cu celelalte persoane implicate în lucrările de competența parchetelor”. Pe de altă parte, prin voința legii legitimarea procesuală activă a fost acordată Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Prof. univ. dr. Ioan LEȘ